

ԳԱՂՂ. ԱՐԻԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂՇՈՒԹԻՒՆ

ՅԲԱՆՍՈՒՌ ՓՈՌԷ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ՄԸ

ՊԵՏՐՈՍԻՆ հետ այն օրերն ճիսուս միմակ կը
(չըրջէր
Գեմնեսարէթ քաղաքն քով, լըծիմ ակիմցը վըրայ,
Այն պահուկ ուր կէս օրուան արեւը կրակ կը
(Թափէ,
Երբ տեսան փըլփըլկած խնդրուկ հիւղի մը աւջիւ.
Որսորդի մը այրի՞ սուգի երկայն քողերով,
Որ տըխուր կերպով մըստած էր հոն զըրան սեմիմ
(վրայ,
Իր այքերը թըրջող արցունքն ամոնց մէջ զըսպած,
Որբելու համար որդին ու մամնելու աղէկատմ:
Չարդպպետն ու բարեկամ խիտ թըզեմեաց մէջ
(ձանկուած՝
Քիչ հեռու ամկից՝ առանց տեսնելու մայէին:

Յամկարծ մէկն այն ձեւերէն, որոնց մէկ ոտքն է
(չերիմ,
Մուրացկան մը, որ ուժը գըլխուն վըրայ մի աման
Անցնելու ատեն ըստ ամոր որ հոն կը մամէր.
«Կի՞ն, ես պէ՞տք է որ այս կաթով լեցուն աման
(Սը տամիմ
Սա մօտի գիւղը ընակով մարդու մը տունը. սակայն
Կը տեսնես զուս ալ, տըկար եմ, տարիքէս ընկ-
(Յըւած: Գեռ տունըն ասկէ հազար քայլէն էլի հեռու եմ.
Եւ կը զգամ լաւ որ միմակ չըկարծիմս՝ պետի ես
Ընել այս աշխատութիւն՝ որ պիտի դամզ մ' ինծ
(Երէ՛):»

Գի՞նն ոտքի ելաւ առանց ըրմաւ մէկ խօսք մ' ըսելու,
Առանց վարանելու ձրզց փուշի աղէկատմ,
Եւ ուղի որորոցն ուր հէք որբեկը կու լար,
Եւ ամամ առնիլով այն թըշուրտն հետ զըմաց:
Եւ Գետրոս ըսաւ.

«Մարդ պէ՞տք է որ ձեռք տայ ուրիշիմ,
Չարդպպետ, բայց այս կին կարծիմ պատմաւ մը
(չուծի
Երեսի վըրայ թողուլ այսպէս որդին ու իր տուն
Փգնիլու համար մամբան դիմացն առջի ելլողին:

Քիչ մ' ամոնիմ, ամտարակոյս, ամցորդ մը հր ե իցէ
Կըրթար այս մուրացկանէն ամամն առնել ու տամիլ»:

Բայց ճիսուս Գետրոսիմ պատասխանց.

«Յերակի,
Երբ թըշուրտ մ' աւիլի՞ թըշուրտն վրայ կը զըլթայ,
Կը հըսկէ չայրս ամոր տան վրայ, ու կ'ընէ երջամիլ:
Լաւ ըրաւ, որ մեկմեցաւ այն կին առանց յամիլու»:

Այս խօսքերն ըսիլով, Փըրկիւն եկաւ ու մըստաւ՝
Փայտէ հիմ մըստարանին վրայ, խեղճ հիւղին առ-
(չնու հոն,
Եւ իրեն աստուածային ձեռքերովն հոն մի վայր-
(կիան

Մամեց աղէկատմ ու փորքիկն ալ որորոց-
Եւ յետոյ, Գետրոսիմ մըշամ ըրաւ, մեկմեցաւ:

Եւ, երբոր վերադարձաւ իրեն տըմակն՝ այն այրին
Որուն ճէրմ իր բարութեան այս ապացոյցը կու տար,
Գըստաւ — առանց գուշակիլու թէ արդիօք ՚ր մը-
(տեղիւն, —
Աղէկատը մամուտի է իր որդին քըմացած:

ԵՐԿՐԻՆ ՊԱՏԱՍԻԱՆԸ

Երկըմքի որդին տարւոյն մէջ մէկ ամգամ կը Գիրկէ:

Այս գործին որոշուած թուականն էր, օ՛ր մը
(Քամկ-չի՞
Իմաստուն ինքնակայը կը ծըռէր խոփին վրայ
Որ լըծուած էր թեպեղի երկու ճերմակ եզմերու:
Հեռունէն վագող ամնուն ամրոնն առանց զիտելու
Թայ-ճիմկ՝ ամուսնին՝ կ'ստաջմորդէր արօրին,
Նայելով, մըստակոտ և ինքն իրեն իտելով,
Արգասանդ երկրին՝ որ իր ստից առչել կը բացուէր.
Եւ ակօսը փորելով կը մըրմըմէր».

«Ո՛վ երկիր,
Կեանքը առեղծուած մըն է ու մահը խորհուրդ:
Բայց զու՞ որու հասկեր միշտ հոգեբէն զեփեփուն
Գիրցած են մեռնիմերով որ ողջերուն սըմունդ տան,
Ո՛վ զու մայր և դայիակ մայրի ծառն ու սէղին,
Մեր մակատագրին ըսող զուս պէտք ես գիտնալ:
Ինծ համար ամուսնիք է այս, ուրիմն իքնզրեմ
Պատասխան մ' ինծ տուր: Ես եմ Քամկ-չի, որդի
(Չուն-ճիի.

Ու իմ բազուկըս յաղթից Ֆորմոզայի, թիպիղի.
Ամեմէ՞ն մեծերուն մէջ ամհոնէն մեծն հոմ ես,
Եւ մէկն ինծ չի յամըզգիր խօսք ուզողի. ծայն
(բարձրացնել
Առանց ինծ ամգամ մակատմ հողին գետնին գար-
(ճիլու.
Ես եմ տէրն, որուն ամէն բան մերել է, ամէ՞ն.
Սակայն իմ սիրտը խոնարհ է և հոգիս հըմազամդ.
Եւ ես իմ մարմնիքմերուս հրպարտութիւնը չուծիմ».

Եւ որպէս զի մեծամ իմաստութեամբ . լաու-
 (Թեամբ
 քանզակեկ տըւած եմ . հիմ սովորութեամց հաւա-
 (տարիմ,
 զայլատես պատերում վրամ իմաստեոց առածմերմ,
 Գեռատի մ'իմչպէս ծիրոց իւրհուրդներում հետեւի:
 Կետեմ շողաքորթներմ . և թէ բարի չլլայի
 զարտել կու տայի զուցէ անոնց լիզումներմ .
 քսայցըր եմ . և կ'արգելեմ . ըսպառնալիօք խիստ
 (պատեոց,

Խեղզել իզակամ սեռիմ աղջիկ զակըմներմ-
 Կըրբամիտ եմ . զհետեմ խըմծորհիմ մը թըզուկ
 Պատուատել վարդի վըրայ . ըստ բըմակամ օրիմաց .
 Կը զարթեմ զանազամ արուեստակամ գործիներ .
 Կը կարգամ ջուրի պէս . սիրոյ հրգիր կը շիմեմ:
 քաջ եմ . բայց ոչ մըմնս սարսափելի թիմուրիմ .
 Ոքմտի փառաց սիրով և կամ արիւն թափելու .
 Այլ իյմայու համար անդդ որոտըմըստ ճայթիմով
 Տափարթիթ Մոմկուրիմ կամ ամաստուած Բուսիմ
 (վուայ .
 Եթէ Միջիմ տէրութեամ վրայ յամղըզգիմ յարծրկի:
 Գիտում եմ . զհետեմ ծէսեր և օրիմաց . մատեաններ:
 Բարեպաշտ եմ . կը յարգեմ կատանմներում մէջ
 (իրիմց

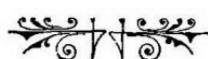
Քոմկ-Յիի բոճումներմ . ինչպէս քուրմերը Ֆոյի .
 Յիտում ալ կը պաշտպանեմ . սա մոր Աստուածմ'
 (որ ծըմաւ

Կոյսէ մ' և կ'ուզէ որ մարդ ըմմամը սիրէ:
 Արդար եմ . կը պահանջեմ որ հըմծելու ժամամակ
 Բոլոր ցամած ցորեմմ երկրագործիմ տում կըթայ .
 Վերջապէս . կայսըր մ' եմ մեծ . իմաստում և բարի .
 Եւ ամուսն օրհմըւած է ամէմ օդ ծծողէ
 Երկմայիմ ճէրութեամ մէջ՝ արեւելքէմ արեւմուտք:
 Եւ հիմայ . ո՛ր զուս . որու արգասաւոր բեղիմութիւն
 Կը շնորհէ մեզի բըրբեծ . կու տայ ցորեմ . կու
 (տայ թէյ .

Ո՛վ երկիր մայրեմի . ուր որ ամէմ արարած
 Կը փըմտուէ իւր կեանք և հոսակ կը գրտմէ իր գե-
 (րեզմամ .
 Եւ որ երկրիս մէջ ամէմ բամի պատմաւում . ար-
 (ղիւքմ ես .
 Ըսէ . ի՞նչ իմ բոլոր բըրածներէս պիտի մմայ:
 Պատասխ սմ տուր . ասոր համար հըրաջի՛ կը սպա-
 (սես):

Բայց արօրմ արգելքի մ' համդիպելով այմ ատեմ .
 քակ-Յի՛ աւելի մմծ շամըով մը հողը փորեց .
 Եւ անհ մեռելի գլուխ մ' էր որ գետեմ զուրս
 ելաւ:

Թրգմ. Հ. ԱՐՄԵՆ ԶԱՅԻՆԿԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԵՍՏԻ « ԲԻԻԲԱՆՆ » Ի

ՄԷԿ ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

« ԲԻՒՐՆ » Ի (Թիւ 20, Էջ 307) մէջ կը
 կարգանք գրախօսական մը . եթէ կարելի է
 այս անուամբ կոչել . մեր ձ-չէ գուռն-
 Կու որդէ Բուստիքն-Բիւս Հատորիկի պա-
 րունակամ՝ Ֆրանսուս Գորէի « Հչկուամբ »
 և « Դարբիններուն գործադուր » ճըրժուածոց
 թարգմանութեան մասին . որ մտ օրերս լոյս
 տեսաւ մեր սպարանէն . և որ արդէն ծանօթ
 է Բազմաչեկի բնթերցողաց: Յօդուածը —
 որուն չէր արժեք պատասխանել՝ եթէ ինչ
 ինչ փափուկ նկատուներ շտիպելին զմեզ
 — բանք է չորս ու կէս սին . սրուն երկուք
 ու կէս սիներուն մէջ՝ ուրիշ բան չենք զըտ-
 ներ . բայց արդէն ամէն թարգմանչի ծանօթ
 և հազար անգամ ծամծուած ինդիքներ . թէ
 պէտք է թարգմանիչը լաւ հասկընայ հեղի-
 նակը իր թեագրիկն մէջ . և անոր ոգիկն իրաւ-
 ցրեմ... Վասն զի գրագետիկն որ իր միսիկն
 (նեղէ՛ . բնթերցող . այս ոսմիկ բացատրու-
 թիւնը կրկնելու) զանկընէրուն լափ ու թերևս
 աւելի կը սիրէ իր միտքիկն (գեղեցիկ լեզու)
 զանկները . լիայ գուցէ աւելի մեծ առջ ու
 ցաւ քան այն՝ երբ նա կը տեսնէ այդ մտքի
 հարազատներուն մտքը՝ այս կամ այն եղաւ
 նակաս (այս բառին մէջ գրաբարի աղտոտու-
 րիւն կայ): Գեշ քարգմանել մը՝ անխրատոյ
 մը . ոճարգործ մըն է հեղինակիկն նկատմամբ:
 Եթէ այդպէս . հասկա Բնչ պիտի կոչենք զէջ
 բնապատ մը: Այդ ոճով գրուած երկայն
 յատաշարանէ մը ետքը կ'անցնի մեր թարգ-
 մանութեան:

Թէ՛ մենք լաւ հասկըցե՛ր ենք հեղինակը
 իր բնագրին մէջ . և անոր ոգին իրացուցած
 և այնպէս արտայայտած՝ ըստ տանելոյ մեր
 աշխարհաբար լեզուին . և մեր չափաւոր կա-
 րողութեան . կը թողունք վճռել տաղաչա-
 փութեան ու թարգմանութեան արուեստին
 սեղեակ մարերու . վասն զի մեր բնապա-